

MAGYAR NEMZETI BANK

Iromány száma: **K/9020/1.**

Benyújtás dátuma: **2024-09-05 09:56**

Parlex azonosító: **17ZLNKLB0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Benyújtó: **Dr. Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke**

Belső iktatószám: **402904-5/2024**

Tisztelt Elnök Úr!

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 2. melléklet 45. pontjában foglaltak megvalósulása érdekében mellékelten megküldöm **Dr. Tóth Bertalan (MSZP)** országgyűlési képviselő "*Jogos-e a miniszteri "Küklopsz-kritika"?*" című, K/9020. számú írásbeli választ igénylő kérdésére adott válaszomat.

Címzett: **Dr. Tóth Bertalan (MSZP)**

Benyújtó: **Dr. Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke**

Belső iktatószám: **402904-5/2024**

Tisztelt Képviselő Asszony/Úr!

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. §-ában foglaltak szerint a hozzám intézett, írásbeli kérdésére az alábbi választ adom.

...

Dr. Tóth Bertalan
országgyűlési képviselő úr részére

Tárgy: Válasz írásbeli választ igénylő kérdésre

Tisztelt Képviselő Úr!

A 2024. augusztus 25-én benyújtott, K/9020 irományszámú, a "Jogos-e a miniszteri "Küklpsz-kritika"? " című írásbeli választ igénylő kérdéseire az alábbiakról tájékoztatom.

1.1. Küklpsz üzemmódban működik-e a jegybank?

A Magyar Nemzeti Bank feladatait a 2013. évi CXXXIX. törvény (továbbiakban: jegybanktörvény) egyértelműen meghatározza.

A jegybanktörvény egyértelműen fogalmaz: „Az MNB elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása.” Így egy magas inflációs időszakban az MNB nem tesz, de – törvényi mandátumával összhangban – nem is tehet mást, minthogy mindenekelőtt az inflációs cél fenntartható elérésére fókuszál. A 2020-as évek elején a világgazdaságot és benne hazánkat is példátlan, egymást követő inflációs sokkok sújtották. Az MNB 2021 tavaszán az elsők között azonosította az elhúzódóan magas infláció veszélyét és 2021 júniusában Európában elsőként kezdte meg kamatemelési ciklusát. A gyors és határozott monetáris szigorításnak köszönhetően az infláció a 2023. januári tetőzést követően mindössze egy éven belül visszatért a jegybanki toleranciasávba – ezzel 2023-ban az uniós országok közül hazánkban valósult meg a leggyorsabb és legerőteljesebb dezinfláció. Bár az áremelkedés üteme 2024 első felében szinte végig a toleranciasávon belül maradt, továbbra sem dőlhetünk hátra: a gazdaságtörténeti tapasztalatok azt mutatják, hogy aki túl korán hirdet győzelmet az infláció felett, az a magas infláció visszatérését kockáztatja. Az árstabilitás csak úgy állhat helyre fenntartható módon, ha az inflációs várakozások a jegybanki célnak megfelelő, alacsony szinten horgonyozottak. Tudnunk kell, hogy a magas infláció

árnyéka hosszú: a tartósan magas árdinamika tapasztalatai miatt a lakosság inflációs félelmei csak lassan csökkennek, éppen ezért előretekintve is indokolt az óvatos és türelmes monetáris politikai megközelítés.

Ezen túlmenően a jegybanktörvény meghatároz további, az árstabilitásnak alárendelt, további célokat: *„Az MNB elsődleges céljának veszélyeztetése nélkül támogatja a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának fenntartását, ellenállóképességének növelését, a gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulásának biztosítását és a rendelkezésére álló eszközökkel a Kormány gazdaság-, valamint a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos politikáját.”* A jogalkotó tehát világos hierarchiát állít fel a mandátumok között, mely szerint az MNB minden további feladatát csak az árstabilitási cél teljesítésével konzisztens módon láthatja el.

Az elsődleges mandátumnak alárendelt célok közül a pénzügyi stabilitást az MNB szabályozói és felügyeleti tevékenysége töretlenül biztosította az elmúlt évek során – ezt alátámasztja, hogy a 2020-as évtized sorozatos sokkhatásai közepette egy pillanatra sem ingott meg a pénzügyi közvetítőrendszerbe vetett bizalom. A bankrendszer jelentős likviditási pufferekkel rendelkezik, tőkehelyzete pedig a bizonytalan makrogazdasági környezetben is végig stabil maradt. A jegybank elévülhetetlen érdemeket szerzett a pénzügyi piacok zavartalan működésének biztosításában is: a kockázati környezet hirtelen romlása okozta 2022. októberi kritikus helyzetben az MNB határozott válaszlépései sikeresen megfékeztek a devizapiacok destabilizációját és helyreállították a kibillent pénzpiaci egyensúlyt. Az MNB továbbra is kiemelt figyelmet fordít a pénzügyi piaci stabilitás megőrzésére, hiszen az a gazdaság megbízható működésének és az árstabilitási cél elérésének egyaránt előfeltétele.

A további, másodlagos mandátumok közül a kormányzati gazdaságpolitika és a gazdasági növekedés támogatását illetően a jegybank eltérő eszközökkel élhet alacsony, illetve magas inflációs időszakokban. A 2010-es évek céltól elmaradó, majd cél közeli inflációja mellett az árstabilitási mandátum és a növekedés ösztönzése egy irányba mutattak: az alacsony kamatkörnyezet és a hitelösztönző programok egyszerre járultak hozzá az inflációs cél eléréséhez és a növekedés élénkítéséhez. Ezzel szemben a jelenlegi, inflációs sokkok, pénzügyi piaci turbulenciák és háborús veszélyérzet által meghatározott bizonytalan közegben a jegybank úgy tud leghatékonyabban hozzájárulni a magyar gazdaság fenntartható növekedéséhez, ha

biztonságos és kiszámítható környezetet teremt, azaz helyreállítja az árstabilitást és fenntartja a pénzügyi piaci stabilitást, mindezzel csillapítva a gazdasági szereplők óvatosságát.

Felismerve az éghajlatváltozás jegybanki célokra nézve is megkerülhetetlen hatását, az Országgyűlés 2021-ben a világon elsők között zöld mandátummal egészítette ki az MNB feladatkörét. A jegybank azóta számos intézkedést hozott a pénzügyi rendszer zöldítése és a környezeti fenntarthatóság támogatása érdekében, beleértve a Zöld Jelzáloglevél-vásárlási Program és az NHP Zöld Otthon Program elindítását, a fenntarthatóságot szem előtt tartó prudenciális szabályozások bevezetését, illetve a klímatudatos fedezet- és devizatartalék-kezelés beépítését saját eszköztárába. A zöld programok sikerességét több rangos hazai és nemzetközi elismerés erősítette meg: az MNB 2021-ben elnyerte a Magyarországi Üzleti Tanács a Fenntartható Fejlődésért (BCSDH) Fenntartható Jövőért díját; a WWF által létrehozott Susreg 2023-as értékelése szerint a globálisan élen járó zöld jegybankok között szerepelt, 2024-ben pedig a Green Central Banking Scorecard alapján a G20-országok jegybankjainak mindegyikét megelőzte a fenntartható pénzügyi gyakorlatok terén.

Jól látható, hogy az MNB célrendszere többretű, ugyanakkor a célok között egyértelmű hierarchia van, ezek alapján pedig a mostani időszak az árstabilitás fenntartható elérésének az időszaka. A jelenlegi, inflációs sokkok és pénzügyi piaci zavarok által meghatározott bizonytalan közegben a jegybank úgy tud leghatékonyabban hozzájárulni a magyar gazdaság fenntartható növekedéséhez, ha segíti az óvatosságot kiváltó feszültségek oldódását, vagyis az árstabilitás tartós helyreállításával és a pénzügyi piaci stabilitás megőrzésével biztonságos és kiszámítható gazdasági környezetet teremt, amely a lakossági és üzleti bizalom erősödésének előfeltétele. A kamatok túlzott mértékű vagy túl gyors ütemű csökkentésével a jegybank éppen e célok elérését kockáztatná – ez pedig rövid időn belül a magyar gazdaság növekedésére is visszaütne.

1.2. Van-e lehetősége az MNB-nek célzott hitelösztönző programok indítására?

A jelenlegi gazdasági környezet érdemben eltér a 2010-es évek hitelösztönző programjainak időszakától: magas vállalati likviditási tartalékok mellett a vállalati beruházások élénkülését a bizonytalanság és az inflációhoz köthető tényezők gátolják.

Éppen ezért a jegybank stabilitásorientált monetáris politikájával tud leghatékonyabban hozzájárulni a beruházások növekedéséhez.

Míg a 2010-es évek elejét globálisan és hazánkban is alacsony infláció, illetve deflációs kockázatok jellemezték, a 2020-as években egymást erősítő inflációs hullámok érték a világgazdaságot és Magyarországot is. Bár az áremelkedés üteme az elmúlt időszakban jelentősen mérséklődött, a tartós árstabilitás eléréséhez továbbra is óvatos monetáris politikára van szükség.

A 2008-as válságot követő helyzettel ellentétben a vállalati beruházások bővülésének szűk keresztmetszete jelenleg nem a pénzügyi források hiánya. A Növekedési Hitelprogram (NHP) 2013-as elindításakor a hazai vállalati hitelállomány ötödik éve csökkent, jelenleg azonban növekszik; továbbá a vállalatok jelentős likviditási tartalékokkal rendelkeznek, részben az MNB koronavírus-válság alatt újraindított hitelprogramjainak köszönhetően.

A kormányzati hitelprogramok keretében a vállalatok az elmúlt időszakban is alacsony kamattal juthattak forrásokhoz, ezeket azonban csak elenyésző részben fordították beruházásokra. A beruházási aktivitásra jellemző kiváló magatartás fő oka tehát nem a hitelszűke vagy a hitelek költsége, hanem a bizonytalan gazdasági környezetben tanúsított óvatosság – ezért is kulcsfontosságú a stabilitást és kiszámíthatóságot garantáló monetáris politika folytatása.

Ugyanakkor az MNB folyamatosan nyomon követi azokat a globális megatrendeket és hazai gazdasági folyamatokat, amelyek monetáris politikájának kereteit hosszabb távon meghatározzák. A világ nagy jegybankjainak megközelítéseit, megnyilvánulásait látva az egyik legfontosabb monetáris politikai kérdés lesz, hogy a jegybankok milyen formában és milyen mértékben kell, hogy hozzájáruljanak a következő időszak egyik legmeghatározóbb folyamatának, a zöld átmenetnek a támogatásához.

2.1. A Költségvetési Tanács tagjaként mi a véleménye arról, hogy a Kormány képes-e mind megtervezni, mind tartani a Tanács és az Országgyűlés által elfogadott költségvetést?

A kiszámítható költségvetési gazdálkodás a nemzetgazdaság eredményes működésének alapfeltétele. A költségvetés a jogszabályi és makrogazdasági feltételeket tekintve is horgonyul szolgálhat a vállalatok pénzügyi-gazdasági tervezéséhez. A

Költségvetési Tanács az elmúlt időszakban több alkalommal foglalkozott a költségvetési tervezés kiszámíthatóságával.

A Tanács a Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló törvény végrehajtásáról írott véleményében felhívta a figyelmet arra, hogy a költségvetési hiánycél 2023 folyamán is több alkalommal változott, és végül meghaladta a tervezett mértéket, valamint, hogy a tervek és a tényszám között kialakuló eltérés jelentős volt. Ezt megelőzően a Tanács a Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat tervezetéről szóló véleményében szintén felhívta a figyelmet a költségvetési tervezés akkori makrogazdasági feltételeinek előreláthatósági korlátjaira, és jelezte, hogy az ezzel járó kockázatok bekövetkezése újratervezést tehet szükségessé, ami korlátozza, hogy a költségvetés korai elfogadása betöltse gazdasági iránytű szerepét.

2.2. Mi az álláspontja arról, hogy egyes állami beruházásokat ismételten el kellett halasztani, immáron 2027-ig?

Az állami beruházások esetében, mint minden más költségvetési területen, a költségvetés hatékony gazdálkodás kiemelten fontos. A hazai és európai uniós forrásból finanszírozott állami beruházások Magyarországon a legmagasabbak voltak az Európai Unión belül a 2018 és 2022 közötti években. A kormányzati beruházásokra fordított kiadások mérséklése hozzájárul a költségvetési hiány csökkentéséhez az idei év során.

Az állami beruházások mértéke Magyarország 2024-2028-as Konvergencia Programja szerint idén a GDP 4,5 százalékára csökkenhet a 2023. évi 5,1 százalékról, amely így is mintegy 1 százalékponttal meghaladhatja az európai uniós átlagot. Emellett fontos figyelembe venni, hogy a beruházások szerkezete legalább annyira fontos, mint a teljes összegük. Amint arra a Magyar Nemzeti Bank elemzéseiben is felhívta a figyelmet, a gazdaság versenyképessége és fenntarthatósága szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak a digitális és zöld beruházások, valamint az erre fordított összegek hatékonysága.

3. Ön szerint mit kellene tennie a Nemzetgazdasági Minisztériumnak a gazdasági problémák kezelése érdekében?

A Jegybank törvényben foglalt mandátuma a Kormány gazdaságpolitikájának támogatása, amennyiben ez nem akadályozza az árstabilitásra vonatkozó célkitűzéseket. Ennek keretében az MNB folyamatosan elemezte a nemzetközi jó gyakorlatokat, valamint a fenntartható felzárkózás alapvető feltételeit.

Az MNB konkrét intézkedéseket, célkitűzéseket is javasolt a múltban több alkalommal, így a Versenyképességi Program 330 pontban, majd a Fenntartható Egyensúly és Felzárkózás 144 pontja című kiadványaiban.

Kérem fenti válaszom szíves tudomásulvételét.

Tisztelettel:

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke